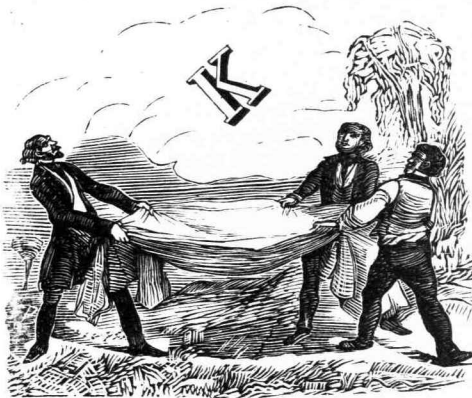

ΟΙ ΑΓΓΛΟΙ ΑΡΜΟΣΤΑΙ ΤΩΝ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

(1816 — 1864)

ΑΤΑ τὰ συνταγματικά νόμιμα τῶν Ἰονίων νήσων, ἀνώτατοι ἐν αὐταῖς ἀπεσταλμένοι καὶ ἐντολοδόχοι τῆς Προστατίδος ἐγένοντο οἱ λόρδοι Μεγάλοι Ἀρμοσταί, ὡς ἐκαλοῦντο καὶ ἐτιλοφοροῦντο οἱ ἀπὸ τοῦ 1816 διοριζόμενοι ἀνώτατοι διοικηταί, ἐν Κερκύρα ἐδρεύοντες, ἀντὶ τῶν ἀπὸ τοῦ 1809 ἔδραν ἐχόντων τὴν Ζάκυνθον, ὧν τελευταῖος ὑπῆρξεν ὁ Campbell.

Οἱ Μεγάλοι Ἀρμοσταὶ ἐλαμβάνοντο ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἀπὸ τῶν ἀνωτέρων στρατιωτικῶν τάξεων, περιεβάλλοντο δὲ διὰ μεγάλης συγκεντρωτικῆς ἐξουσίας καὶ ἐμισθοδοτοῦντο ἀδρότατα.

Περὶ τῶν ἀπὸ τοῦ 1816 Ἀρμοστῶν ἔσται ἡμῖν ἄδε ὁ λόγος ἐν βραχεῖ.

Ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Γεώργιος Γ', δυνάμει τῆς ἀπὸ 5 Νοεμβρίου 1815 συνθήκης μεταξὺ Ἀγγλίας, Αὐστρίας, Πρωσσίας, Οὐγγαρίας, Βοεμίας καὶ Ῥωσσίας, διώρισε πρῶτον τῶν νήσων Ἀρμοσθὴν, τὸν στρατηγὸν Sir Thomas Maitland, ἀρχομένου τοῦ 1816. Ἐνταλθεὶς οὗτος ὑπὸ τοῦ προστατοῦ βασιλέως τὴν παραχώρησιν συνταγματικοῦ χάρτου τοῖς Ἰονίοις, διώρισε κατ' ἀρχὰς τὰ δέκα μέλη τοῦ Καταρκτικοῦ συμβουλίου (Consiglio primario), τοῦ κατὰ τὸ σύνταγμα δικαιουμένου εἰς τὴν πρότασιν τῶν ὑποψηφίων βουλευτῶν, εἰς διπλοὺν ἀριθμὸν τῶν ἐκλεκτέων. Τὸν ἐκλογικὸν κατάλογον καθήρτισεν, ἀναθεωρήσας τὴν χρυσοῦν βίβλον (libro d'oro), ἐν λίαν περιορισμένῳ ἀριθμῷ ἐκλογέων.

Ἔργον αὐτοῦ ἦτο τὸ περιώνυμον Σύνταγμα τοῦ 1817, ὅπερ ἐψηφίσθη σχεδὸν αὐτοβοεὶ ὑπὸ πληρεξουσίων, οὓς ἐκείνους πράγματι ἐξελέξατο, ἀπολύσας αὐθαιρέτως καὶ τοὺς ὀλίγους ἀντιπολιτευομένους. Ἡ συντακτικὴ συνέλευσις μετετράπη τῇ 2 Ἰανουαρίου 1818 εἰς πρώτην νομοθετικὴν, ἄνευ νέας ἐκλογῆς, παρὰ τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ Συντάγματος. Ὁ Μαίτλανδ ὑπῆρξε βίαιος, μισελεύθερος, δεσποτικὸς, αὐστηρὸς ἐθνικόφρων. Δι' οὗ παρεχώρησε Συντάγματος, δὲν προσεπόρισε βεβαίως ἠθικὸν καὶ πολιτικὸν κέρδος τῇ Αὐτῇ ἢ ἀντεπροσώπευσεν. Αἱ ἀπονεμηθεῖσαι δῆθεν ἐλευθερίαι ἦσαν ὀλίγαι καὶ ἐποουσιώδεις, τὰ δὲ δικαιώματα φαινομενικά, ὀφθέντος ἔκτοτε τοῦ σπόρου τῆς πρὸς τὴν Ἀγγλίαν δυσπιστίας τοῦ Ἰονίου λαοῦ, τῆς προκαλεσάσης μετέπειτα τὰς μεταδιδυθμίσεις, τὰς ἐπαναστάσεις καὶ τὸ ἐνωτικὸν ζήτημα. Ὁ Maitland ἀφῆκε μνήμην ἀπεχθῆ καὶ μισητὴν διὰ τε τὴν ἐν ταῖς νήσοις πολιτικὴν του πορείαν καὶ διὰ τὰ μισελληνικὰ καὶ ἀφιλόανθρωπα αἰσθηματά του κατὰ τὸν Ἑλληνικὸν ἀγῶνα καὶ διότι ἐγένετο ὄργανον τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὴν ἀπεμπόλησιν τῆς Πάργας, δουλοπρεπῶς καὶ φιλίως ἔχων πρὸς τὸν τύραννον τῆς Ἠλείου Ἀλῆ-Πασσᾶν, ἐνῶ ἄλλοι ἀνώτεροι Ἀγγλοὶ ὑπάλληλοι, ὡς οἱ Δεβоссет καὶ Νάπτερ ἐπολιτεύθησαν ἐν προσομοίαις περιστάσει φιλανθρώπως καὶ τιμίως, χωρὶς νὰ παρίδωσι καὶ τὰ συμφέροντα τοῦ Κράτους.

Μεθ' ὅλα ταῦτα ὅμως ὁ Ἀρμοστής ἐκείνος ὑπῆρξε προνοητικὸς, δραστήριος καὶ εὐφρέστατος, τοῦτο δὲ δεῖκνυται ἐκ πολλῶν αὐτοῦ μέτρων ληφθέντων κατὰ τὰ πρῶτα τῆς διοικήσεως αὐτοῦ ἔτη. Διὰ ταῦτα καὶ διὰ τὴν ὀπωσθήποτε παγίωσιν τῆς ἐπὶ πολὺ σαλευθείσης ἐννόμου τάξεως, ἔσχεν ἱκανοὺς τοὺς τιμώντας αὐτόν, ἐφ' ᾧ καὶ ποιημάτων ἐγκωμιστικῶν ἠξιώθη καὶ βιβλία ἀφιερώθησαν αὐτῷ καὶ προτομῶν καὶ ἀνδριάντων ἐκρίθη ἀντάξιον.

Ὁ τοσοῦτον συνδέσας τὸ ὄνομα αὐτοῦ μετὰ τῶν τυχῶν τῶν Ἰονίων, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν χαρακτηριστικὴν φράσιν τοῦ Θωμαζέου προσάψας περισσοτέραν ἀτιμίαν εἰς τὸν Ἀγγλικὸν λαὸν ἢ ἀτιμίαν εἰς τὸν Ἰονικόν, ἀπέθανεν ἐν Μελίτῃ τῇ 17 Ἰανουαρίου 1824. Τοῦτον διεδέξατο ὁ Sir Fred. Adams καταγόμενος ἐκ τῶν ἀριστοκρατικωτέρων οἰκῶν τῆς Σκωτίας, ἀνὴρ παιδείας πολλῆς, ἐγκρατῆς καὶ ἐν ὅπλοις πολλάκις διακριθεὶς, γεννηθεὶς δὲ τὸ 1784 ἐν Λονδίῳ. Ἦτο φιλέλλην καὶ φιλόροχος, περιηγήθη δὲ πολλὰς Ἑλληνικὰς ἐπαρχίας, συλλέξας πολλὰ ἀρχαιολογικὰ ἀντικείμενα καὶ λαογραφικὴν ὕλην, ζωγραφίσας δὲ καὶ ζῶντα τότε ἐπιφανῆ πρόσωπα καὶ ἱστορικὰ τοπεῖα. Κατέστειλε τὴν στάσιν τῆς Λευκάδος, ἐπ' αὐτοῦ δὲ τὸ 1830 ἐξεδηλώθη ἡ πρώτη κατὰ τῆς Προστασίας δυσμένεια ἐν Κεφαλληνίᾳ. Ὁ Ἄδαμς εἰργάσθη μετ' ἀγάπης ὑπὲρ τῶν νήσων, ἐξαιρέτως δὲ ἠγάπησε τὴν Κέρκυραν. Τὸ 1828 ἐπελήφθη μετὰ ζήλου τὰ τοῦ καταρτισμοῦ κωδίκων, δικονομιῶν καὶ ὀργανισμῶν. Ἐμερίμνησεν, εἰ καὶ μετ' ἀξιοκατακρίτου πολλὰκις σπατάλης τοῦ ἑπτανησιακοῦ χρήματος, περὶ ἔργων συγκοινωνίας, καὶ ἐγέρσεως δημοσίων κτιρίων μάλιστα ἐν Ζακύνθῳ καὶ Κεφαλληνίᾳ. Ἐπ' αὐτοῦ ἤρξαντο λειτουργοῦντα ἡ Ἰόνιος Ἀκαδημία, τὸ Ἱεροσπουδαστήριον καὶ τὰ Λύκεια. Ἐπ' αὐτοῦ ἐγκατέστη ἐν Κεφαλληνίᾳ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1826 καὶ ἡ πρώτη ἐκ γεωργῶν καὶ κηπουρῶν παροικία ἐκ Μελιταίων. Περὶ πολλῶν ζητημάτων γεωργικῶν, οἰκονομικῶν καὶ ἀστυνομικῶν

ειργάσθη μετ' ἀφοσιώσεως. Τούτω ἀνετέθη, εἰ καὶ ἄκοντι, ἡ παράδοσις τῆς Πάργας. Γνωστὸν ὅτι καὶ προσεφέρθη, ἵνα μεσολαβήσῃ περὶ ἐντίμου συμφωνίας ὑπὲρ τῶν Ἑλλήνων πρὸς τοὺς Τούρκους, κατὰ τὴν πολιορκίαν τοῦ Μεσολογγίου. Ἀπελύθη κατ' Ἀπρίλιον τοῦ 1832, ἀπέθανε δ' ἐν Ρώμῃ τὸ 1853. Γνωστὸν ὅτι ψηφίσματι τῆς Βουλῆς τῷ 1832 ἠγέρθη ἐν Κερκύρα ἡ προτομή αὐτοῦ.

Τρίτος τὴν τάξιν ὑπῆρξεν ὁ Lord Nugent, μετὰ τὴν βραχεῖαν προσωρινὴν διοίκησιν τοῦ Al. Ouitford, καὶ θανόντος τοῦ μὴ φθάντος ν' ἀναλάβῃ τὴν ἀρχὴν Σκότου στρατιωτικοῦ Magdonal. Ὁ Νούγεντ ἐκ μεγάλου οἴκου τῆς Ἀγγλίας, ὑπῆρξεν ἀνὴρ φιλελεύθερος. Ἀναλαβὼν τὰ καθήκοντα αὐτοῦ τὸν Νοέμβριον τοῦ 1832, ἐπηγγέλθη πολλὰ ὑπὲρ τῆς μεταρρυθμίσεως τοῦ Συντάγματος, ὧν τινὰ καὶ ἐπραγματοποίησεν, ἐν οἷς καὶ τὸ περὶ προτάσεως τριπλοῦ ἀριθμοῦ ὑποψηφίων βουλευτῶν ὑπὸ τοῦ προκαταρκτικοῦ συμβουλίου, πρὸς δὲ καὶ τὸ περὶ τῆς χρήσεως τῆς Ἑλληνικῆς γλώσσης ὡς ἐπισήμου ὄργανου. Ὑπῆρξε φειδωλὸς, ἀφείδῃς ἱκανὸν χρηματικὸν περισσεύμα ἐν τοῖς ταμείοις. Τὸ 1835 παρητήθη ἅμα ἀνελθόντος τὴν ἀρχὴν συντηρητικοῦ ὑπουργοῦ.

Τὸν Νούγεντ διεδέξατο ὁ H. Douglas, Βαρῶνος κατεδίωξε τοὺς φιλελευθέρους. Ἐπ' αὐτοῦ σπατάλη ἐγένετο τοῦ δημοσίου χρήματος. Ἰσχυρὰ ἀντιπολίτευσις συνεπήχθη τότε κατ' αὐτοῦ ἐν τῇ Βουλῇ ὑπὸ τῶν Ἄνδρ. Μουστοξύδου, Νικ. Ἀννίνου καὶ Μ. Μεταξά, ἔξαιρέτως δ' ἐγένετο ἀντιδημοτικώτατος δι' ἃς ἐποιήσατο ἐχθρικὰς καὶ δυσμενεστάτας εἰσηγήσεις, ἔτεσι 1837 καὶ 1839, πρὸς τὸν ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν Norrnamby κατὰ πολυκρότων τότε πολιτικῶν ὑπομνημάτων διαπρρισμοῦ τῶν κωλυμάτων τοῦ γάμου. Τότε συνέστη ἡ Ἴονικὴ Τράπεζα, ἐδημοσιεύθησαν οἱ κώδικες, αἱ δικονομίαι καὶ οἱ ὀργανισμοί, ἐθεμελιώθη τὸ ἐν Κερκύρα Φρενοκομεῖον, καὶ συνέστη Γεωργικὴ Ἐταιρεία ἧς ὑπῆρξε θερμουργὸς προστάτης. Κατεδίωξεν ἀπηνῶς κατ' ὑπόδειξιν τοῦ ἐν Ἀθήναις Ἀγγλο πρεσβευτοῦ καὶ τὴν τὸ 1838 ἰδρυθεῖσαν πολιτικοθηρησκευτικὴν Φιλορθόδοξον Ἐταιρείαν. Ἡ Ἴόνιος Βουλὴ ἡ λία προθύμως ψηφίζουσα ἀνεγέρσει ἀνδριάντων, ἀπεφάσισε τὸ 1840 ἀνεγερσιν ἀνδριάντος καὶ τούτου ἐν Κερκύρα. Ἀνεκλήθη τὸ 1841, ἀντικαταστάθεις ὑπὸ τοῦ Sir Alexander Stewart Machenzie, ἀνδρὸς μετριοπαθοῦς, φιλανθρωποῦ, φιλοδικαίου καὶ ἀγαθῶν προαιρέσεων. Ὑπῆρξεν ἥπιος πρὸς τοὺς ὀλιγοσπάστας καὶ ἐπροστάτευσεν τὴν γεωργίαν καὶ τὰς τέχνας. Ἀνεχώρησεν ἐκ Κερκύρας τῇ 16 Ἰουνίου 1843, καὶ καὶ τὸ 1844 ἀπέθανεν.

Ἐβδομος τὴν σειρὰν ἐγένετο ὁ John. Seaton, ἀντιστράτηγος. Φιλελεύθερος, ἀγαθὸς καὶ συνετός, προσεκτήσατο εὐλόγως τὴν ἀγάπην καὶ ὑπόληψιν τοῦ Ἰονίου λαοῦ δι' ἃς παρέσχεν οὐσιώδεις συνταγματικὰς μεταρρυθμίσεις καὶ διὰ τὴν ἐν γένει κοινωφελῆ καὶ τὴν χρηστικὴν του διοίκησιν. Οὗτος πρῶτος ἐπέτρεψε τὴν εἰσαγωγὴν τῶν Ἑλληνικῶν ἐφημερίδων, τὴν σύστασιν τυπογραφείων, τὴν ἐκδοσιν ἐφημερίδων, τὰ συλλαλητήρια, καὶ τὴν ἐλευθέραν (ἀνευ τῆς παρεμβάσεως τοῦ προκαταρκτικοῦ συμβουλίου) ἐκλογὴν τῶν βουλευτῶν. Ἐπ' αὐτοῦ συνεστήθησαν καὶ τὰ ἐπαρχιακὰ ἢ δημοτικὰ συμβούλια (consigli Comunal)

ἢ distrettali). Ὁ Σείτων φιλόραχος ὢν, ἐνήργησε καὶ ἀνασκαφὰς ἐν Σάμῃ. Κατὰ τὴν ἐπανάστασιν τοῦ 1848 ἠμνήστευσε τοὺς ἐπαναστάτας. Διώκησε μέχρι τοῦ 1849. Ἡ Βουλὴ ἐψήφισε τὴν ἀνέγερσιν ἀνδριάντος αὐτοῦ.

Τὸ 1849 διωρίσθη ὁ ἀπαισίας μνήμης Sir Henry G. Ward. Γνωστὸν ὅτι αὐτοπροσώπως μεταβάς εἰς Σκάλαν τῆς Κεφαλληνίας, κατέπνιξε τὴν στάσιν, μετὰ πολλῆς βιαιότητος καὶ ἀπανθρωπίας, ὥστε νὰ γίνῃ εὐλόγως καὶ ἱστορικῆς κατακρίσεως ἀντικείμενον. Πλεῖστοι ὅσοι τότε ἀπηγγονίσθησαν, ἐμαστιγώθησαν καὶ ἐξωρίσθησαν ἀποφάσει τοῦ τρομεροῦ στρατοδικείου, οὗ ἐκείνος προϊστάτο. Οὐχ ἦττον διὰ τινὰ φρικώδη γεγονότα τῆς ἐπαναστάσεως, ἐκτραπέισις, ὡς συμβαίνει συνήθως, τοῦ ἀρχικοῦ σκοποῦ, εἰς προσωπικὰς ἐκδικήσεις καὶ εἰς κοροεσμούς ἰδιωτικῶν παθῶν, προὐκλήθη, φεῦ! καὶ εὐχαριστήριον, εἰ καὶ ὑπὸ εὐαρίθμων πρὸς αὐτὸν ἐπὶ τῇ καταστολῇ τῆς ἐπαναστάσεως! Ἐπ' αὐτοῦ συνῆλθε τὸ Ἔ' κοινοβούλιον ἐν ᾧ προϋτάθη ὑπὸ τοῦ Ἰωάννου Δοιτοράτου Τυπάλδου ἡ ἔνωσις. Αὐτὸς δὲ διηύθυνε καὶ τὰς ἐκλογὰς τοῦ Γ' κοινοβουλίου, καθ' ἃς πολλὰ προσεπάθησε πρὸς δολίεισιν τοῦ φιλελευθέρου φρονήματος τῶν Ἰονίων. Τὸ 1854 ἀπηγόρευσε πᾶσαν συνδρομὴν ἢ συμμετοχὴν εἰς τὴν ἐπανάστασιν τῆς Ἡπειροθεσσαλίας καὶ τοὺς κατάπλους Ῥωσικῶν πλοίων. Τὸ 1855 μετετέθη εἰς Κεϋλάν τῶν Ἰνδιῶν, ἀποθανὼν τὸ 1860 ἐν Μαδράς.

Τὸν Οὐάρδον ἀντεκατέστησεν ὁ Sir John Young. Ἐπ' αὐτοῦ ἔδρα τοῦ ἰζοσπαστισμοῦ ἐγένετο ἡ Ζάκυνθος, ἔνεκα τῆς στάσεως τῶν Ζερβοῦ καὶ Μομφερόατου. Ἀρμοστεύοντος τούτου ἀνεκινήθη τὸ ζήτημα τοῦ ἀποικισμοῦ. Τότε ἀποτυχούσης τῆς ἀποπέρας, ὁ Young προὔτεινεν ἵνα μόνον ἡ Κέρκυρα καὶ οἱ Πάξοι θεωρηθῶσιν ἀποικίαι Ἀγγλικαί, ὅπερ ὅμως εὐτυχῶς δὲν ἐπραγματοποιήθη.

Ἐπὶ Young ἐστάλη ἔκτακτος ἀπεσταλμένος κατὰ Νοέμβριον τοῦ 1858 ὁ William Eduart Gladstone, ὅστις τὸ 1859 ὤρισθη ὡς τακτικὸς Ἀρμοστής. Οὗτος ἀπεστάλη εἰς τὰς νήσους ὅπως παγιώσῃ τὸ καθεστῶς, προτείνῃ δὲ διὰ διαγγέλματος συνταγματικὰς καὶ διοικητικὰς μεταρρυθμίσεις, ἀλλ' ἐν ταυτῷ ἀσφαλῶς καὶ ἀκριβῶς πληροφορηθῆναι περὶ τῆς ἐν γένει πολιτικῆς καταστάσεως καὶ περὶ τῶν πόθων τοῦ Ἰονίου λαοῦ. Εὔρε πανταχοῦ τῶν νήσων, ἃς ἐπεσκέπαστο, πνεῦμα καὶ πόθους ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως, ἣ τε δὲ ΙΑ' Βουλὴ, οἱ πρωτεύοντες πολιτευταί, οἱ ἀρχιερεῖς καὶ οἱ ἐπιστήμονες τῶν νήσων ἀπέδωκαν μετὰ θάρρους τὰς συστάσεις καὶ προτάσεις αὐτοῦ, ὑπεβλήθησαν δὲ τούτῳ καὶ πατριωτικώτατα καὶ πολιτικώτατα ὑπομνήματα, ὑπὸ γνωστῶν διαπρεπῶν Ἰονίων, ἐν οἷς καὶ οἱ Ἰωάννης Σκαλτσούνης, Θεόδ. Καροῦσος καὶ Δημ. Καροῦσος. Τὴν ὑπὲρ τῆς Ἐνώσεως πρότασιν ὑποβληθεῖσαν ἐν τῇ ΙΑ' Βουλῇ ὑπὸ τοῦ βουλευτοῦ Μαρίνου, ὡς γνωστὸν ἡ Βασιλισσα Βικτωρία ἠρόνηθη νὰ δεχθῇ.

Ὁ ἀείμνητος Γλάδστον ἐγεννήθη ἐν Λιβερποῦλ τὸ 1809 καὶ ἀπέθανεν ἐν Χαουάρδεν τῷ 1898, ὑπῆρξε δ' ἐκ τῶν διασημοτέρων τῆς Ἀγγλίας καὶ τῆς Εὐρώπης ὅλης πολιτικῶν, δεινὸς συγγραφεὺς, εὐσεβής, εὐθύς καὶ φιλόανθρωπος, ἀφῆκε δὲ καὶ ἐν Ἑλλάδι ὄνομα γεραρὸν διὰ τὸν φιλελληνισμόν του καὶ τὴν πρὸς τὴν ἀρχαίαν Ἑλλάδα ἀγάπην καὶ τὰς σοφὰς του Ὀμηρικὰς μελέτας. Παραιτηθεὶς τὸ 1859 μετὰ τὴν

ἀποτυχίαν τῶν ὑπ' αὐτοῦ προταθέντων, ἅτινα ἐθεώρει πεποιθότως ὡς συντελεστικά τῆς εὐημερίας τοῦ Ἰονίου λαοῦ, οὗ τὴν ἐθνικὴν ἀποκατάστασιν ἔβλεπε δικαίαν μὲν ἀλλὰ πρόωρον, ἔσχε διάδοχον τὸν στρατηγὸν Sir Knight Henry Storks. Οὗτος συγκαλέσας εἰς δευτέραν σύνοδον τὴν ΙΑ' Βουλὴν, διέστη λίαν πρὸς αὐτήν, κατὰ δὲ τὴν τρίτην σύνοδον, ἦλθεν αὐθις εἰς συζήτησιν τὸ ζήτημα τῆς Ἐνώσεως. Ἐπ' αὐτοῦ συνεκλήθη τὸ ΙΒ' κοινοβούλιον τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1862, ὅτε καὶ πάλιν συνεζητήθη τὸ ἐνωτικὸν ζήτημα. Συγκληθεῖσα εἶτα ἡ ΙΓ' καὶ τελευταία Βουλὴ, ἐπήρτισεν εἰδικῶς καὶ ὀριστικῶς πλέον τὴν ἐπίσημον θέλησιν τοῦ Ἰονίου λαοῦ, ὅστις μετὰ μακροῦς ἀγῶνας αἵματος, χρήματος, καλάμου καὶ λόγων, ἐρῶπιτετο ἔνθους καὶ ἐπ' αἰσίαις ἐλπίσιν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς μητρὸς Ἑλλάδος. Οὕτως ὁ Storks ὁ ἐπιμόνος ἀποστέργων τὴν Ἐνωσιν, καὶ ψευδῶς μάλιστα ἐπιστείας τῇ κυβερνήσει αὐτοῦ περὶ τῆς δῆθεν τότε μεταβολῆς τοῦ φρονήματος τῶν Ἑπτανησίων, ἀνεχώρησε περίλυπος ἐκ Κερκύρας τὸ 1864, ἰδὼν τὴν κυανόλευκον ὑψωθεῖσαν ἐπὶ τῶν ἐπάλλξεων τῆς Κερκύρας καὶ πληρουμένους τοὺς πόθους τοῦ Ἰονίου λαοῦ.

Ἐν Κεφαλληνίᾳ κατὰ Σεπτέμβριον τοῦ 1913

ΗΛΙΑΣ Α. ΤΣΙΤΣΕΛΗΣ

Ἱστοριοδίφης

